

**Sosiaalivaliokunnan mietintö n:o 11 hallituksen
esityksestä laiksi opintovapaalain muuttamisesta**

Eduskunta on 6 päivänä toukokuuta 1986 lähettänyt sosiaalivaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen n:o 47 laiksi opintovapaalain muuttamisesta.

Asian johdosta ovat valiokunnassa olleet kuul-tavina lainsäädäntöneuvos Esa Lonka sosiaali- ja terveysministeriöstä, vanhempi budjettisihteeri Vesa Jatkola valtiovarainministeriöstä, varatuomari Jukka Ahtela Suomen Työnantajain Keskusliitosta, filosofian maisteri Paula Kilpeläinen Liiketyönantajain Keskusliitosta, koulutussihteeri Jari-Pekka Jyrkänne Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestöstä, Ammattioppilaitosten opettajien liiton puheenjohtaja Jarmo Nurmio Toimihenkilö- ja Virkamiesjärjestöjen Keskusliitosta, koulutuspoliittinen sihteeri Heikki Liede Akavasta, koulutuspäällikkö Erkki Husu Suomen Teknisten Toimihenkilöjärjestöjen Keskusliitosta, toimitusjohtaja Mauri Moren Metsäteollisuuden Työnantajaliitosta, pääsihteeri Jorma Lehtonen Aikuisopiskelijoiden Liitosta sekä henkilöstöpäällikkö Lauri Ryttyläinen ja ammattiosaston puheenjohtaja Elo Korhonen Saab-Valmet Oy:stä.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan opintovapaoikeuden laajentamista ja opintovapaan siirtämistä koskevien menettelytapojen muuttamista. Opintovapaoikeus ulotettaisiin koskemaan kaikkea julkisen valvonnan tai tuen piirissä olevaa koulutusta sekä ulkomailla tapahtuvaa opiskelua. Opintovapaata voisi saada kaikkiaan enintään kaksi vuotta viiden vuoden aikana. Työntekijä voi siirtää opintovapaata edellyttäen, ettei siitä aiheudu työnantajalle tuntuvaa haittaa. Opintovapaan käyttämättä jättämistä ja keskeyttämistä koskevia säännöksiä muutettaisiin.

Sosiaalivaliokunta pitää opintovapaoikeuden ehdotettua laajentamista perusteltuna ja tarkoi-

tuksenmukaisena toimenpiteenä. Ne koulutusalat ja muodot, joiden opiskeluun opintovapaata voidaan myöntää, tulee selvittää ja säätää suhteellisen väljästi. Erityisen tärkeää on korostaa ammatillisia opintoja. Osa koulutuksesta on valtakunnallisten työmarkkinajärjestöjen sopimuksen perusteella soveltamisalan piirissä, ja tässä suhteessa valiokunta ehdottaa lain 5 §:ään tehtäväksi asiaa selvittävän lisäyksen.

Opintovapaan käyttämiseen liittyy erilaisia työnantajan käytettävissä olevia oikeuden käytön ajankohtaa koskevia siirtoja ja toisaalta työntekijän oikeuksia siirtää myönnetyn opintovapaan ajankohtaa tai keskeyttää opintovapaa. Näistä aiheutuvia ongelmia, mukaan lukien opintovapaalla olevan sijaiselle aiheutuvat ongelmat, tulee seurata ja ryhtyä tarvittaessa toimenpiteisiin lainsäädännön muuttamiseksi. Näistä seikoista on valiokunta kiinnittänyt erityisesti huomiota 10 §:n 2 momentin säännökseen, jossa säädellään opintovapaan keskeyttämistä, työnantajan oikeutta siirtää keskeytys sekä tätä koskevien ilmoitusten aikamääriä. Valiokunta ehdottaa säännöstä muutettavaksi siten, että se vastaa sitä tulkintaa ja käytäntöä, joka säännökselle on vakiintunut.

Opintovapaan käytäntöä tulee seurata, jotta sen antamien mahdollisuuksien käyttöä voidaan tehostaa. Samalla on selvitettävä, miten opiskelunaikainen toimeentulo on järjestettävissä.

Edellä esitetyn perusteella ja hallituksen esityksen perusteluihin viitaten sosiaalivaliokunta kunioittavasti ehdottaa,

että lakiehdotus hyväksyttäisiin näin kuuluvana:

Laki

opintovapaalain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 9 päivänä maaliskuuta 1979 annetun opintovapaalain (273/79) 4 ja 5 § sekä 10 §:n 2 momentti,

näistä 5 § sellaisena kuin se on osittain muutettuna 16 päivänä toukokuuta 1980 annetulla lailla (342/80), sekä

lisätään lakiin uusi 9 a §, seuraavasti:

Opintovapaoikeus

4 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

5 §

(1 mom. kuten hallituksen esityksessä)

Opintovapaata voidaan myöntää myös ammat-
tiyhdistyskoulutusta varten siten kuin valtakun-
nallisten työmarkkinajärjestöjen välisessä työ-
ehto-, toimiehto- tai virkaehtosopimuksessa *erik-*
seen sovitaan sekä maatalousyrittäjälle järjestet-
tyyn koulutukseen osallistumiseen siten kuin siitä
erikseen säädetään.

(3 ja 4 mom. kuten hallituksen esityksessä)

9 a §

(Kuten hallituksen esityksessä)

Opintovapaan keskeyttäminen

10 §

— — — — —
Jos työntekijä haluaa käyttää hänelle 1 mo-
mentin mukaan kuuluvaa oikeutta, hänen on
ilmoitettava tästä vähintään neljä viikkoa ennen
työhön paluutaan. Työnantaja voi kuitenkin siir-
tää työntekijän oikeutta palata työhön enintään
kuukaudella siitä *ajankohdasta, jonka työntekijä*
on paluujaksiksi ilmoittanut.
— — — — —

Voimaantulosäännös

(Kuten hallituksen esityksessä)

Helsingissä 5 päivänä kesäkuuta 1986

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa
ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Halonen ja
varapuheenjohtaja S. Mikkola sekä jäsenet
Ahonen, Ikonen, P. Leppänen, Nordman,

Paavilainen, Pesola, Raudaskoski, Skön ja
Stenius-Kaukonen sekä varajäsenet von Bell,
Eklund ja Törnqvist.